

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 24. julija 1872.

O b s e g: Še enkrat svilorejcem o celičnem semenu, in kako Delprino prideluje zdravo seme. — Določbe o premijah za konje. — Klic vpijočega v puščavi. — Velika vrednost Safolškega plemena. — K lovu belih metuljev. — Potopisni listi slovenskega učitelja svojemu pobratimu. — Matične knjige in zemljevidi. — Poročilo o XXV. skupščini Matičinega odbora 9. julija 1872. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Še enkrat svilorejcem o celičnem semenu, in kako Delprino prideluje zdravo seme.

Opomin svilorejcem. *)

Naj sestavku: „Še enkrat svilorejcem o celičnem semenu“ v 28. listu „Novic“ nekoliko opazek pristavim, ki se mi zdijo neobhodno potrebne, da se ne zapeljejo čitatelji našega lista in posebno svilorejci ne.

Vlada je sicer pripoznala Francozu gospodu Pasteur-u 5000 gold., a to le na vprašanje gosp. Haberlandt-a, kar se mnogo skušenim ljudem ni zdelo prav, da na besedo le enega moža se opira tako važni sklep. V Avstriji imamo še drugih učenjakov. Dr. Lanza, dr. S. Sirsky, dr. Levi, tudi učena Italijana Cantoni in Cornalia so že pred Pasteur-om iznajdli in praktično izpeljali to, kar se pripisuje njemu.

Napravljanje celičnega semena ni toliko priporočati, kajti srečni izid tega ravnanja ni gotov. Tega so se letos mnogi izmed prav izvrstnih svilorejcev prepričali in med temi tudi gosp. Haberlandt sam.

Tržaška kmetijska družba je letos podpirana od sl. ministerstva kmetijstva odgojevala eno unčo celičnega semena Haberlandtovega, in pol unče tudi celičnega dr. Levijevega iz Villanove pri Fari blizu Gorice, in pridelali smo le 53 odstotkov svile, ker veliko črvičev je po zaspanosti poginilo; zato nismo od teh kokonov nič semena storili in za prihodnje leto si ga mislimo od drugod preskrbeti.

Bolezen „corpusculi“ ali „telesca“ imenovana ni tako zelo nevarna, kakor Pasteur trdi; v Kini in Japanu imajo sviloprejkje tudi „telesca“, a vendar imajo pridelek navadno srečen. To mi je večkrat pripovedoval učeni dr. Sirsky, kateri je le zavoljo tega bival tri mesece v Kini in tri mesece v Japanu. Omenjeni doktor misli, da to je sviloprejkji kakor neka goba prirojeno in če telesec ni preveliko, da kaj malega jim ne škoduje.

Mikroskop (drobnogled) ni neobhodno potreben, marveč po skušnjah učenega g. Delprina je začelo, kar zadene pripravljanje svilnega semena, na to-le se gledati:

Od ene unče jajčic, za prihodnje seme pripravnih, mora se pridelati od 80 do 120 funtov svile; ako se je manj, postavimo, 70 funtov pridelala, potem taki kokoni niso za seme pripravni. Metulji morajo čez 18 do 20 dni — potem ko so se črvi zapredli, izlesti. Metulji

*) Zahvalujemo se prav srčno za ta naznanila, ki bodo gotovo na korist našim svilorejcem.

morajo biti prav beli in život jim mora povsod z dlavicami obraščen biti; ako imajo kakošne črne pike, — ako peruti niso prav izraščene, — ako niso bili prav živi, niso vredni nič, zavrzi jih! Samice (babice) morajo vsaj najmanj 9 do 10 dni živeti; prav zdrave živijo do 17 dni. One morajo jajčica drugo pri drugem, a ne na kupe izleči.

Tako se zdravo seme pripravi in dobí se srečen pridelek.

Jaz ne mislim s tem nikogar žaliti; al povedati moram, da tako mislimo mi v prihodnje tukaj v Trstu pri kmetijski poskušalnici (Versuchsstation) vesti se.

Kdor kaj več od mene zvedeti želi, naj se obrne le na-me, rad mu postrežem s tem, kar vem in znam.

V Trstu 15. julija 1872.

Anton Hrovatin,
duhovni pomočnik pri novem sv. Antonu
in ud kmetijske družbe tržaške.

Določbe o premijah za konje.

(Konec.)

Razdelilo se bode:

- državnih (cesarskih) premij v zlatu po 4 do 25 cekinov;
- sreberne svetinje, ktere imajo spredej prsno podobo cesarjevo in zadej geslo: za dobro rejo kónj;
- pohvalna pisma od komisije, ki premije deli. Zraven premije v denarji se vsakemu tudi svetinja dá.

Ako bi ne bilo zadosti premij, se bodo konjem, ki so se spoznali za premije vredni, samo svetinje delile.

Vsaki premiji v denarji in vsaki svetinji se pridá certifikat, v katerem je popisan konj in so zapisani razlogi, zarad kterih je konj dobil premijo.

Ako pa manjka premij v denarji in svetinj, se dajejo samo pohvalna pisma od premijske komisije.

Če se premirani odpové premiji v denarji, se mu dá svetinja in certifikat, v katerem se zapiše, da se je on premiji odpovedal.

Državne premije se v deželah, kjer obstojé plemenske okolice (to je, kjer se izrejajo, na priliko, le konji težkega plemena, ali le lahki konji), delijo po teh okolicah, ter premije dobijo samo tisti konji, ki so za to okolico sposobni.

Sploh samo taki konji smejo državne premije dobiti, ki so jih vredni.

Ako bi pri prošnji za državne premije posamne vrste konj, ki se imajo premirati (kobil z žebetom,